

GRIP OP SCHENKEN BEGINT MET KENNIS VAN SCHENKEN (I)

Bij de overweging of u een schenking wilt en kunt doen, komen vaak verschillende vragen en emoties kijken. Wat is in uw situatie mogelijk, hoeveel kunt u onbelast geven en hoe kunt u de schenking het beste vormgeven, zonder uzelf of anderen onbedoeld te kort te doen? In dit artikel geven wij u een eerste handreiking en lichten wij de aandachtspunten en mogelijkheden op het gebied van schenken toe. Na het lezen van dit artikel heeft u kennis van schenken. In deel II gaan wij in op de mogelijkheden om grip te houden op uw geschonken vermogen.

INLEIDING

In het [artikel](#) dat wij mei jl. publiceerden, kwamen reeds de mogelijkheden voor het inrichten van een familiebank - om een kind, of een ander familielid, financieel bij te staan - aan de orde. Vanuit het perspectief van een goed doordachte *estate planning* loont het echter om te kijken of er ook mogelijkheden zijn om (een deel van) uw vermogen te schenken.

Schenken heeft een aantal fiscale voordelen. Ten voorbeeld, waar uitlenen uw vermogen in box 3 niet verlaagt, doet schenken dat wel. Een goed doordacht schenkingsplan kan uzelf, maar ook de verkrijger een mooie belastingbesparing opleveren. Wij lichten dit graag toe.

VRIJSTELLINGEN, INCLUSIEF 'JUBELTON' EIGEN WONING

In beginsel is de verkrijger (van een schenking of erfenis) de schenk- respectievelijk erfbelasting verschuldigd. In afwijking van de hoofdregel kunt u bepalen dat u als schenker de verschuldigde schenkbelasting betaalt. Dit wordt een schenking *vrij van recht* genoemd. In dit artikel gaan wij ervan uit dat de verkrijger de belasting betaalt.

De Successiewet - de wet die de fiscale behandeling van schenken en erven regelt - kent meerdere vrijstellingen. Hierna behandelen we de voor u meest relevante schenkvrijstellingen. Wij ronden de bedragen in dit artikel af, aangezien de vrijstellingen jaarlijks geïndexeerd worden.

· Algemene vrijstelling

Als ouder(s) kunt u aan uw kind jaarlijks circa € 5.500 belastingvrij schenken. Indien u niet aan uw kind, maar aan een ander schenkt, is dat bedrag circa € 2.200. Aan deze reguliere jaarlijkse vrijstelling zijn geen voorwaarden verbonden.

Vanwege de coronacrisis is het jaarlijkse belastingvrije bedrag in 2021 tijdelijk verhoogd met €1.000: naar €6.604 respectievelijk €3.244.

· Vrije besteding of studiekosten

Indien u schenkt aan uw kind, kan onder voorwaarden de jaarlijkse vrijstelling éénmalig worden verhoogd tot een bedrag van circa € 26.000 (vrij te besteden) of circa € 55.000 (specifiek ten behoeve van een beroepsopleiding of studie waarvan de kosten aanzienlijk hoger zijn dan gebruikelijk).

· Ten behoeve van de eigen woning

Deze vrijstelling wordt in de volksmond ook wel *jubelton* genoemd. Indien de schenking door de ontvanger (uw kind of een ander) wordt gebruikt voor de eigen woning kan de jaarlijkse vrijstelling zelfs eenmalig worden verhoogd tot circa € 103.500. Deze verhoogde vrijstelling kan worden verspreid over drie jaar. Aan deze schenking zijn strikte voorwaarden verbonden en - zoals u hierna kunt lezen - is *timing* van de schenking *key*.

Een van de voorwaarden is dat de ontvanger (of zijn/haar fiscaal partner) niet ouder dan 40 jaar mag zijn. Uw kind kan dus als verkrijger een beroep doen op de verhoogde vrijstelling tot in het jaar van diens 40e verjaardag. Is dit moment gepasseerd dan wordt gekeken naar de leeftijd van zijn of haar fiscaal partner. Dit biedt kansen indien uw kind de leeftijd van 40 reeds heeft bereikt, maar wel een jongere partner heeft. Indien u deze optie overweegt dan raden wij u aan een fiscaal adviseur in te schakelen om de mogelijkheden en de aandachtspunten te bespreken.

SAMENTELLING

Voor zowel de gever als de ontvanger speelt de huwelijkse staat een rol. Schenkingen (i) in hetzelfde kalenderjaar (ii) van of aan fiscaal partners en/of (iii) van ouders tezamen of afzonderlijk gedurende hetzelfde kalenderjaar, worden samengeteld.

Hierna volgen een paar voorbeelden ter illustratie. Het uitgangspunt bij deze voorbeelden is een schenking ten behoeve van de eigen woning, waarbij de ontvanger voldoet aan de voorwaarden voor het toepassen van de verhoogde schenkvrijstelling van circa € 100.000.

Voorbeeld 1: Fiscaal partners

Opa schenkt € 100.000 aan zijn kleinkind. Oma (fiscaal partner van opa) schenkt ook € 100.000 aan datzelfde kleinkind. Het kleinkind kan één keer gebruikmaken van de verhoogde schenkvrijstelling van € 100.000. Opa en oma worden door de Successiewet (als fiscaal partners) als eenheid beschouwd. Over de tweede € 100.000 is daarom wel schenkbelasting verschuldigd.

In plaats van "opa" en "oma" kunt u ook andere fiscaal partners lezen, zoals een oom en tante, een goede vriend en zijn fiscaal partner etc.

Voorbeeld 2: (gescheiden) ouders

Vader en moeder zijn gescheiden. Vader schenkt € 100.000 aan zijn kind. Moeder schenkt ook € 100.000 aan datzelfde kind. Het kind kan één keer gebruikmaken van de verhoogde schenkvrijstelling van € 100.000. Ouders, gescheiden of niet, worden gezien als eenheid. Over de tweede € 100.000 is dus ook in dit geval schenkbelasting verschuldigd.

Stel dat vader respectievelijk moeder een nieuwe partner heeft en deze kwalificeert - bijvoorbeeld door het aangaan van een huwelijk - voor de Successiewet als fiscaal partner, dan vormt vader respectievelijk moeder óók met de nieuwe partner een eenheid (zoals bedoeld in voorbeeld 1), waardoor apart schenken aan hetzelfde kind niet (meer) werkt.

Voorbeeld 3: gescheiden grootouders

Opa en oma zijn gescheiden. Opa schenkt € 100.000 aan zijn kleinkind. Oma schenkt ook € 100.000 aan datzelfde kleinkind. Het kleinkind kan gebruikmaken van de verhoogde schenkvrijstelling van € 100.000 per ontvangen schenking. Er is géén schenkbelasting verschuldigd.

Opa en oma zijn geen fiscaal partners meer en de samentelling - zoals die geldt voor ouders - geldt niet voor gescheiden grootouders. Wanneer gescheiden grootouders allebei een schenking doen aan hun kleinkind, dan wordt deze schenking niet samengegeld. In dit geval heeft het kleinkind recht op tweemaal de vrijstelling.

Een ander aandachtspunt is de impact van het aangaan van een huwelijk ná het doen van een (substantiële) schenking. Voor schenkingen die zijn gedaan binnen één jaar vóór het huwelijk van de schenkers of de begiftigden, wordt het huwelijk geacht reeds te hebben bestaan ten tijde van die schenking. Dit geldt tevens voor het geregistreerd partnerschap, maar niet voor het aangaan van een (notarieel) samenlevingscontract. In het volgende voorbeeld lichten wij dit nader toe.

Voorbeeld 4: aanstaand huwelijk kinderen of gehuwde kinderen

Vader en moeder schonken op 31 december 2020 € 100.000 aan hun kind. Vader en moeder schenken op 31 december 2020 ook € 100.000 aan de met hun kind samenwonende vriend(in). Ten tijde van de schenking is het kind (nog) geen fiscaal partners met deze vriend(in) voor de Successiewet.

Binnen een jaar na de schenking trouwt het kind - op 1 juni 2021 - met deze vriend(in). Voor de Successiewet worden zij met terugwerkende kracht (!) als eenheid beschouwd, waardoor zij samen slechts éénmaal recht hebben op toepassing de verhoogde schenkvrijstelling van € 100.000. Over de tweede € 100.000 zijn zij dus (alsnog!) schenkbelasting verschuldigd.

Indien het kind niet in het huwelijk was getreden (datzelfde geldt voor het aangaan van een geregistreerd partnerschap) dan had zowel het kind als diens vriend(in) de verhoogde schenkvrijstelling van € 100.000 kunnen behouden.

TARIEFSVOORDELEN: BENUTTEN LAGERE TARIEFSCHIJF

Net als de inkomstenbelasting, kent de Successiewet "schijven" met oplopende belastingtarieven. De tarieven en schijven van de schenkbelasting en erfbelasting zijn gelijk.

De Successiewet heeft twee schijven.

- Voor zover de verkrijging de hiervoor genoemde toepasselijke vrijstelling overstijgt, is een verkrijging van (een) ouder(s) door een kind tot een bedrag van circa € 127.000 belast in de eerste schijf met 10% schenk- of erfbelasting.
- Het meerdere valt in de tweede schijf en wordt belast met 20% schenk- of erfbelasting.

Voor een verkrijging van (een) grootouder(s) is dat tarief 18% respectievelijk 36% en voor de verkrijging van derden is dat tarief 30% respectievelijk 40%.

Bij uw overlijden betalen uw erfgenamen erfbelasting over hun verkrijging. Indien sprake is van een groot vermogen zal derhalve het grootste deel belast zijn in de tweede schijf. In onze estate planning praktijk wordt vaak voorkeur gegeven aan het (in porties) schenken van het vermogen tijdens leven. Hierbij kan - eventueel herroepelijk, onder bewind of onder andere voorwaarden - (herhaaldelijk) gebruik worden gemaakt van vrijstellingen en de eerste schijf. Zo vloeit (een deel van) uw vermogen al tijdens uw leven tegen een lager tarief - of zelfs onbelast - naar de volgende generatie.

We kunnen dit vergelijken met de situatie waarin uw gehele vermogen overgaat krachtens erfrecht. In dat geval wordt uw nalatenschap in één klap belast. Het overgrote deel van uw vermogen valt dan in de tweede schijf. Zou u tijdens leven hebben geschonken, dan kan dat een belastingvoordeel opleveren van circa 10% voor uw kind(eren), tot 20% voor derden die uit uw nalatenschap zouden verkrijgen.

We merken op dat met het doen van schenkingen niet gewacht kan worden tot het moment waarop uw laatste levensfase is aangebroken. Schenkingen gedaan binnen 183 dagen voor uw overlijden worden namelijk *fictief geacht krachtens erfrecht* te zijn verkregen. Een eventueel fiscaal voordeel dat u hiermee heeft proberen te bereiken, wordt dan dus geheel tenietgedaan. Het tijdig opzetten van een goed en passend schenkingsplan loont dus zeker!

Een schenkingsplan voor het schenken van vermogen aan uw kind(eren) kan onder aan de streep een besparing opleveren van ruim € 12.000 per kind per jaar. Dit bedrag staat nog los van het feit dat de kinderen vanaf dan ook rendement op het geschonken vermogen kunnen ontvangen.

LENEN COMBINEREN MET SCHENKEN

Heeft u een lening aan uw kind of ander familielid verstrekt als zogenaamde familiebank? Dan kunt u die lening ook combineren met een (jaarlijkse) schenking, zoals een schenking van een bedrag gelijk aan de hiervoor genoemde jaarlijkse vrijstelling. Hiermee kan de ontvanger bijvoorbeeld (een deel van) de rente op de lening betalen. Er zijn in dit kader meerdere mogelijkheden die in overeenstemming met uw wensen verder te optimaliseren zijn. Hierbij kunt u denken aan:

- het gedeeltelijk of in porties kwijtschelden van de (rente of hoofdsom van de) lening met gebruikmaking van de jaarlijkse schenkvrijstelling(en);
- één grotere kwijtschelding met toepassing van de eenmalig verhoogde schenkvrijstelling voor de eigen woning als de lener (of zijn partner) nog geen 40 jaar is; of
- een combinatie van bovenstaande.

Let op, om te voorkomen dat van meet af aan duidelijk zou zijn dat - in het uiterste geval - nooit een terugbetalingsverplichting van de lening heeft bestaan, raden wij u aan de mogelijkheden en voorwaarden in dit kader af te stemmen met uw fiscaal adviseur.

TOT SLOT

Wij zullen in deel II van dit artikel ingaan op de meer emotionele overwegingen bij schenken en erven. We bespreken in dit deel ook de mogelijkheid tot het doen van een "papieren schenking". Dit kan interessant zijn indien uw vermogen bijvoorbeeld grotendeels 'in stenen' zit. Daarnaast komen enkele tools aan de orde die ervoor zorgen dat u grip houdt op het (geschonken) vermogen, waaronder o.a. het toevoegen van een uitsluitingsclausule, bewind of tweetrapsmaking aan de schenking of uw testament.

Wij voorzien u graag van advies indien u overweegt om te schenken of over andere onderwerpen op het gebied van estate planning en kunnen u van dienst zijn bij het opstellen van een schenkingsplan en de akte of overeenkomst van schenking.

Neemt u gerust vrijblijvend contact met ons op, of benader uw eigen HVK-adviseur, om de mogelijkheden te bespreken. Wie weet zijn er mogelijkheden waar u zelf nog niet aan heeft gedacht.

DANIËLLE VAN GELDORP

+31 6 30 98 80 96

d.vangeldorp@hvkstevens.com

ANNEMIEKE KOOIJ

+31 6 23 69 45 40

a.kooij@hvkstevens.com